Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та навчальної роботи
_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ
«19» ____11____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВОКАЛЬНИЙ КЛАС

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

освітньо-професійних програм

підготовки бакалавра музичного мистецтва

025.00.03 «Інструментальне виконавство» (фортепіано) та

025.00.04 «Інструментальне виконавство» (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2182/20
(підпис) (прізвище, ініціали)
«____» _____ 2020 р.

Київ – 2020

Розробники: Кацалап Олена Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу;
Макарова Емма Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу;
Яковенко Віра Григорівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладачі кафедри академічного та естрадного вокалу: Марцинківський Олег Олександрович, народний артист України, професор; Мережко Юлія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент; Петрикова Оксана Петрівна, заслужений діяч мистецтв України, доцент; Тетеря Віктор Михайлович, заслужений артист України, доцент; Макарова Емма Вікторівна, старший викладач; Яковенко Віра Григорівна, старший викладач; Кацалап Олена Вікторівна, старший викладач.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу
Протокол від «5» 09 2018 р. № 9
Завідувач кафедри _____ (Ю. В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантами *(керівниками проектної групи)* освітньо-професійних програм підготовки бакалавра музичного мистецтва 025.00.03 «Інструментальне виконавство» (фортепіано) та 025.00.04 «Інструментальне виконавство» (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)
(назва освітніх програм)
«__».____.2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми підготовки бакалавра музичного мистецтва 025.00.03 «Інструментальне виконавство» (фортепіано)
(керівник проектної групи) _____ (Н. С. Свириденко)
(підпис)

Гарант освітньої (професійної/наукової) підготовки бакалавра музичного мистецтва 025.00.04 «Інструментальне виконавство» (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)
(керівник проектної групи) _____ (І. О. Ягодзинська)
(підпис)

Робочу програму перевірено
«__».____.2018 р.
Заступник директора _____ (А. О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано:
на 2019/2020 н. р. _____ (Мережко), «29» 08 2019 р., протокол № 7
(підпис) (ПІБ)
на 2020/2021 н. р. _____ (Мережко), «27» 08 2020 р., протокол № 10
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__»___ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__»___ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
«Вокальний клас»				
Вид дисципліни	*вибіркова*			
Мова викладання, навчання та оцінювання	*українська*			
Загальний обсяг кредитів / годин	*6 / 180*			
Курс	*II*		*II*	
Семестр	*III*	*IV*	*III*	*IV*
Кількість змістових модулів за розподілом:	*1*	*1*	-	-
Обсяг кредитів	*1*	*1*	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	*30*	*30*	-	-
Аудиторні	*19*	*18*	-	-
Модульний контроль	*2*	*2*	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	*9*	*10*	-	-
Форма семестрового контролю	-	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: підготовка професійних виконавців у процесі систематичних занять, які сприяють розвитку вокально-технічних та виконавських навичок, образного мислення й художнього смаку з допомогою творів світового і вітчизняного вокального репертуару, спрямування на професійно-творчий і особистісний розвиток, формування викладацьких якостей під час роботи над творами вокально-педагогічного репертуару для дітей молодшого шкільного віку.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння базових знань предметної області професії, а саме:
  - складових голосового апарату та їхніх функцій,
  - основних принципів звукоутворення та звуковедення,
  - специфіки вокально-виконавської та викладацької діяльності;
- розвиток здатності генерувати нові ідеї (креативність);
- формування здатності до самоорганізації та саморозвитку, спрямованості на розкриття особистісного і творчого потенціалу та самореалізацію;
- виховання здатності діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю, бути критичним та самокритичним, толерантним, уміти конструктивно взаємодіяти з іншими людьми та

працювати в команді, колективі (класі).

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі навчання студенти повинні оволодіти такими вміннями:

- застосовувати на практиці прийоми звукоутворення та звуковедення, володіти навичками розкриття ідейно-художнього змісту виконуваних творів, виявляти креативні підходи у виконавській та викладацькій діяльності тощо;
- прагнути особистісно-професійного зростання та успіху, бути спрямованими на розкриття власного творчого потенціалу та самореалізацію, здатними до самоосвіти, самоорганізації, рефлексії, самовдосконалення;
- бути здатними до міжособистісного спілкування, толерантності, готовими працювати в колективі (класі).

Наразі, враховуючи період адаптивного карантину, студенти обов’язково повинні бути поінформовані щодо правил перебування у ЗВО (наявність засобів індивідуального захисту (масок), дотримання правил гігієни рук (миття, застосування антисептика) і дистанції між людьми тощо).

Якщо у зв’язку з пандемією коронавірусу COVID-19 знову буде введений жорсткий карантин і проведення очних занять в класі стане неможливим, викладачам і студентам доведеться перейти на дистанційний режим роботи з допомогою відеокомунікаційних платформ Zoom і Skype, мобільного додатку Viber тощо. Також слід бути готовими до змішаного навчання – поєднання традиційних та онлайн-занять. Програма дисципліни «Вокальний клас» забезпечена електронним навчальним курсом (https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=7058).

Враховуючи те, що студенти II курсу лише розпочинають вивчення навчальної дисципліни «Вокальний клас», викладачам необхідно зуміти психологічно налаштувати їх на творчу працю онлайн. Розпочати слід з максимального зосередження на таких ключових моментах фонаційного процесу, як співацька постава, звукоутворення та звуковедення, застосовуючи при цьому пояснювально-ілюстративний метод, з розтлумачення особливостей професійного режиму співака. Також необхідно уважно спостерігати за якістю виконання студентами всіх навчальних завдань. Від того, наскільки блискуче відбуватиметься інтерактив, залежатиме успішність проходження занять з навчальної дисципліни «Вокальний клас» у дистанційному режимі.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					Модульний контроль	Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль 1 (II курс, III семестр) Формування вокально-технічних навичок								
Тема 1. Голосовий апарат як система	4				2			2
Тема 2. Процес звукоутворення. Формування основ співацького дихання. Опора співацького дихання і звуку. Поняття співацької позиції. Роль резонування в процесі фонації	11				8			3
Тема 3. Формування навичок вокального звуковедення, роботи артикуляційного апарату. Вокальний слух. Професійний режим співака	13				9			4
Модульний контроль	2						2	
Разом	30				19		2	9
Підготовка та проходження контрольних заходів	-							
Змістовий модуль 2 (II курс, IV семестр) Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення								
Тема 4. Класифікація співацьких голосів. Діапазон голосу та його регістри. Формування навичок кантиленного співу	9				6			3
Тема 5. Поняття імпедансу у вокальній педагогіці	7				4			3
Тема 6. Закріплення вокально-виконавських та викладацьких умінь	12				8			4
Модульний контроль	2						2	

Разом	30				18		2	10
Підготовка та проходження контрольних заходів	-							
Усього	60				37		4	19

Підтеми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1 (ІІ курс, ІІІ семестр) Формування вокально-технічних навичок		
1.	Складові голосового апарату та їхні функції.	2
2.	Співацьке дихання як один із ключових моментів звукоутворення.	2
3.	Співацька опора.	2
4.	Співацька позиція звуку.	2
5.	Роль резонування у співацькій практиці.	2
6.	Атака співацького звуку як ключовий момент звукоутворення та подальшого звуковедення.	2
7.	Артикуляція голосних та приголосних звуків.	2
8.	Вокальний слух як різновид музичного слуху.	3
9.	Професійний режим вокаліста.	2
Разом за змістовим модулем 1		19
Змістовий модуль 2 (ІІ курс, IV семестр) Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення		
10.	Класифікація співацьких голосів. Поняття діапазону.	2
11.	Регістри співацького голосу.	2
12.	Кантилена – основа класичного співу.	2
13.	Імпеданс у вокальній педагогіці.	4
14.	Розкриття ідейно-художнього змісту творів навчального вокального репертуару.	2
15.	Техніка вокально-творчого спокою.	2
16.	Закріплення виконавських та викладацьких навичок.	4
Разом за змістовим модулем 2		18
Усього		37

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 (ІІ курс, ІІІ семестр)

Формування вокально-технічних навичок

Тема 1. Голосовий апарат як система.

Будова голосового апарату. Функції органів, що беруть участь в утворенні співацького голосу (гортань із голосовими зв'язками, нижній (грудний) та верхній (головний) резонатори, глотка, легені, грудна клітка з дихальними м'язами, діафрагма, м'язи живота, язик, зуби, губи та ін.).

Рекомендовані джерела (основні): 1, 2, 4, 5, 7

Тема 2. Процес звукоутворення. Формування основ співацького дихання. Опора співацького дихання і звуку. Поняття співацької позиції. Роль резонування в процесі фонації.

Відпрацювання правильної співацької постави. Ознайомлення з основними типами дихання. Відпрацювання нижньореберно-діафрагматичного типу дихання – найоптимальнішого в процесі фонації. Формування відчуття опори співацького дихання і звуку. Опора дихання, опора звуку, опора мовлення – складові співацької опори. Формування високої співацької позиції. Роль головного та грудного резонаторів у створенні характеру вокального звуку. Резонансовий пункт.

Рекомендовані джерела (основні): 1, 2, 4, 5, 7

Додаткові ресурси: 4

Тема 3. Формування навичок вокального звуковедення, роботи артикуляційного апарату. Вокальний слух. Професійний режим співака.

Ознайомлення з видами атаки співацького звуку. Формування м'якої атаки співацького звуку. Відпрацювання навичок артикуляції голосних та приголосних звуків. Роль мімічної мускулатури в процесі фонації. Формування вокального слуху. Основні заходи щодо охорони співацького голосу. Закріплення вокально-виконавських умінь під час роботи над вправами, вокалізами, творами навчального вокального репертуару.

Рекомендовані джерела (основні): 1, 2, 4, 5, 7

Змістовий модуль 2 (ІІ курс, IV семестр)

Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення

Тема 4. Класифікація співацьких голосів. Діапазон голосу та його регістри. Формування навичок кантиленного співу.

Діапазон співацького голосу – звуковий об’єм голосу співака. Регістрова будова співацького голосу. Особливості виконання перехідних нот між регістрами (прикритий звук). Укріплення нот середнього регістру. Формування навичок кантиленного співу як найважливішого елементу вокальної майстерності. Удосконалення співацького дихання.

Рекомендовані джерела (основні): 1, 2, 4, 5, 7

Тема 5. Поняття імпедансу у вокальній педагогіці.

Ознайомлення з поняттям імпедансу. Вокальна техніка зі слабким і сильним імпедансом. Функції імпедансу в процесі фонації.

Рекомендовані джерела (основні): 4, 5, 7

Додаткові ресурси: 4

Тема 6. Закріплення вокально-виконавських та викладацьких умінь.

Осмислення літературного першоджерела у вокальному виконавстві. Розуміння сутності творчого завдання в роботі над розкриттям ідейно-художнього змісту виконуваних творів. Креативність. Розвиток техніки вокально-творчого спокою. Закріплення вокально-виконавських навичок у процесі роботи над навчальним вокальним репертуаром. Робота з вокально-педагогічним репертуаром для дітей молодшого шкільного віку.

Рекомендовані джерела (основні): 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Змістовий модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-
Відвідування практичних (лабораторних) занять	1	19	19
Робота на семінарському занятті	-	-	-

Робота на практичному (лабораторному) занятті	10	19	190
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	9	45
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	279
Максимальна кількість балів: 279			
Розрахунок коефіцієнта: -			

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-
Відвідування практичних (лабораторних) занять	1	18	18
Робота на семінарському занятті	-	-	-
Робота на практичному (лабораторному) занятті	10	18	180
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	10	50
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	273
Максимальна кількість балів: 273			
Розрахунок коефіцієнта: -			

6.2.Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів

Змістовий модуль 1 (ІІ курс, ІІІ семестр) Формування вокально-технічних навичок			
1.	Ознайомитися з запропонованою викладачем тематичною літературою, яка надає необхідну інформацію стосовно голосового апарату.	2	5*2 =10
2.	Засвоїти основні фази співацького вдиху та видиху. Усвідомити роль «затримки дихання», механізм видиху в процесі співу. Вміти контролювати обсяг повітря. Використовувати дихальні вправи (в разі нагальної потреби). Сформувати відчуття високої співацької позиції звуку та резонування в процесі фонації. Ознайомитися з запропонованою викладачем тематичною літературою, аудіо- та/або відеоматеріалом. Працювати над розбором та вивченням творів навчального вокального репертуару.	3	5*3 =15
3.	Усвідомити значення м’якої атаки співацького звуку, складових артикуляційного апарату (губи, зуби, язик тощо). Розвивати артикуляцію з допомогою скоромовок (у разі нагальної потреби). Усвідомити функції складових вокального слуху (звуковисотний, динамічний, тембровий і ритмічний слух). Дотримуватися професійного режиму. Ознайомитися з запропонованою викладачем тематичною літературою, аудіо- та/або відеоматеріалом. У процесі підготовки до модульного контролю вдосконалювати знання творів навчального вокального репертуару. При можливості відвідувати концерти класичної музики, театральні постановки та інші події культурно-мистецького життя.	4	5*4 =20
Разом за змістовим модулем 1		9	45
Змістовий модуль 2 (ІІ курс, IV семестр) Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення			
4.	Ознайомитися з запропонованою викладачем тематичною літературою, яка надає необхідну інформацію стосовно класифікації співацьких голосів, діапазону та регістрової будови співацького голосу; прослуховувати аудіо- та/або відеоматеріал. Працювати над розбором та вивченням творів навчального вокального репертуару.	3	5*3 =15
5.	Засвоїти поняття імпедансу. Усвідомити роль та значення цього явища в процесі співу. Ознайомитися з запропонованою викладачем тематичною літературою, аудіо- та/або відеоматеріалом.	3	5*3 =15

6.	У процесі підготовки до модульного контролю засвоїти вокально-виконавські та викладацькі навички під час роботи з музичним матеріалом. При можливості відвідувати концерти класичної музики, театральні постановки та інші події культурно-мистецького життя.	4	5*4 =20
Разом за змістовим модулем 2		10	50
Усього		19	95

Перевірка виконання студентами самостійної роботи, а також її оцінювання здійснюватиметься в процесі аудиторної роботи (або ж онлайн, якщо у зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19 повторно буде введений жорсткий карантин). Кількість балів залежатиме від дотримання таких вимог:

- своєчасності виконання самостійної роботи;
- повноти та якості її виконання;
- активності, ініціативності та творчого підходу в здобутті знань та практичних умінь.

До відвідування культурно-мистецьких заходів в умовах адаптивного карантину слід поставитися з обережністю. Якщо випала така нагода, необхідно обов'язково використовувати засоби індивідуального захисту (маску), також дотримуватися правил гігієни рук (застосовувати антисептик тощо) і дистанції між людьми, аби уникнути ризику занедужати.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі прослуховування музичного матеріалу, опанованого студентами впродовж кожного з семестрів. Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання	Бали
Демонстрування досконало вивченого музичного матеріалу відповідно до визначених обсягів та завдань	5
Засвідчення розвитку вокально-технічних можливостей	5
Демонстрування художньо-виконавських навичок	5
Намагання максимально переконливо донести зміст виконуваних творів навчального вокального репертуару до слухачів	5
Креативні підходи в роботі з твором із вокально-педагогічного репертуару для дітей молодшого шкільного віку	5
Максимальна кількість балів: 25	

На ІІ курсі студенти повинні вивчити:

у ІІІ семестрі: 1 вокаліз
1 вокальний твір (романс або нескладну арію/арієту)
1 українську народну пісню (уміти виконувати з музичним супроводом та a cappella)
1 пісню з вокально-педагогічного репертуару для дітей молодшого шкільного віку (1-3 кл.) під власний супровід (інструменти – фортепіано, бандура, гітара, акордеон, баян)

у IV семестрі: 1 вокаліз
1 вокальний твір (романс або нескладну арію/арієту)
1 українську народну пісню (уміти виконувати з музичним супроводом та a cappella)
1 пісню з вокально-педагогічного репертуару для дітей молодшого шкільного віку (1-3 кл.) під власний супровід (інструменти – фортепіано, бандура, гітара, акордеон, баян)

При підборі для студентів навчального вокального репертуару враховувати таке:

- вокальні твори повинні відповідати типу і можливостям співацького голосу, але разом із тим сприяти подальшому розвитку вокально-виконавської майстерності;
- вони мають бути підібрані зі смаком і вподобані студентами, а значить виконуватися ними натхненно і з задоволенням та бути цікавими під час публічного прослуховування.

Концертний репертуар повинен бути винятково оригінальним та яскравим.

Орієнтовний вокально-педагогічний репертуар

Класичні твори

О. Аляб’єв «Я вас любил», «И я выйду ль на крылечко…»
Л. Бетховен «Похідна пісня»
О. Білаш «Прилетіла ластівка»
Й. Брамс «О милая дева»
П. Булахов «Тук, тук, тук… как сердце бьётся!», «И нет в мире очей»
О. Варламов «Красный сарафан»
Ж. Векерлен «Менует Екзоде», «Пастушка-резвушка»
В. Верменич «Чорнобривці»
Й. Гайдн «Серенада»
М. Глинка «Не говори, что сердцу больно», «Жаворонок»
Е. Гріг «Лісова пісня», «В човні»
О. Даргомижський «Не скажу никому…», «Юноша и дева»
В. Заремба «Через гору піду», «Якби мені черевики»

М. Лисенко «Айстри», «Не дивися на місяць весною», пісня Цвіркунки з оперети «Чорноморці»
С. Монюшко «Золота рибка»
В. А. Моцарт «Туга за весною», «Маленька пряля», арія Бастьєни з опери «Бастьєн і Бастьєна»
Дж. Перголезі «Que ne suis-je la fougère»
М. Римський-Корсаков «Не ветер, вея с высоты»
А. Скарлатті «Стріли Амура»
П. Чайковський. «Мой садик», «Мой гений, мой ангел, мой друг…», «Колыбельная песнь в бурю», арія Ольги з опери «Євгеній Онєгін»
Ф. Шуберт «Музиці»

Народні пісні

«На городі будяк» в обр. Я. Бігдая
«Ой ходила дівчина бережком», «Ой я в батька єдиниця», «Ой і не стелися, хрещатий барвінку», «Ой на гору козак воду носить…» в обр. М. Лисенка
«Над беріженьком стояла» в обр. С. Людкевича
«Ти, кропивонько» в обр. Л. Ревуцького
«Бодай ся когут знудив» в обр. О. Свєшникова
«Дівчинонька по гриби ходила» в обр. П. Сокальського

Вокально-педагогічний репертуар для дітей молодшого шкільного віку

1 клас

Українська народна пісенна творчість:

- Українські дитячі лічилки: «Кумо, кумо, що возила?», «Ходить квочка», «Раз, два, три, чотири»
- Українські народні пісні: «Веселі гуси», «Ой, єсть в лісі калина», «Вийди, вийди сонечко», «Щебетала пташечка», «Ой, на горі жито»
- Українські щедрівки: «Щедрівочка щедрувала»
- Українські колядки: «Коляд, коляд колядниця»
- Українські веснянки: «Подоляночка»

Пісні композиторів із супроводом:
В. Верменич «Вишиванка», «Запрошення Діда Мороза»
М. Дремлюга «Пісня про школу»
П. Козицький «А вже красне сонечко»
З. Левіна «Що нам осінь принесе»
Я. Степовий «Вишенька-черешенька», «Сніжинки»
А. Філіпенко «Святковий вальс», «Новорічна», «Зацвіла в долині»
Б. Фільц «Морозець»

2-3 класи

Українська народна пісенна творчість:
Українські веснянки: «Подоляночка», «А ми просо сіяли», «Ой на горі жито», «Вийшли в поле косарі»
Українські щедрівки та колядки: «Щедрик», «Ой сивая та і зозуленька»
Українські народні пісні: «Галя по садочку ходила», «Ой минула вже зима», «Ой, на горі льон», «Прилетіла перепілонька»
Пісні композиторів із супроводом:
О. Білаш «Пшениченька»
В. Верменич «Калинова пісня»
А. Кос-Анатольський «Кептарик»
М. Лисенко. Пісня Лисички з опери «Коза-дереза»
А. Філіпенко «Веселий музикант», «Берізонька»

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальним планом не передбачено.

6.5.Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Не передбачено.

6.6.Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	**Оцінка за стобальною шкалою**	**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів**
А	**90-100**	**Відмінно** – досконало вивчений музичний матеріал згідно з визначеними вимогами, обсягами та завданнями; належний рівень вокально-технічних можливостей: професійне співацьке дихання, правильна побудова вокальної фрази, добрі інтонування, дикція тощо; вміння осмислювати й розкривати ідейно-художній зміст виконуваних творів; непересічна майстерність при виконанні твору з вокально-педагогічного репертуару для дітей молодшого шкільного віку; творча самобутність, працелюбство, бажання подальшого професійного розвитку.

B	**82-89**	**Дуже добре** – досконало вивчений музичний матеріал; належний рівень вокально-технічних можливостей, проте з допущенням незначних помилок; артистичність; працелюбство, бажання подальшого професійного розвитку.
C	**75-81**	**Добре** – музичний матеріал вивчений з деякими помилками; вокально-технічні можливості продемонстровані на достатньому рівні, але з помилками у фразуванні, інтонуванні тощо; старанність, бажання подальшого професійного розвитку.
D	**69-74**	**Задовільно** – демонстрування музичного матеріалу з численними помилками; посередні вокально-технічні можливості та виконавські вміння; відсутність професійної стабільності.
E	**60-68**	**Достатньо** – демонстрування музичного матеріалу зі значними помилками; посередні вокально-технічні та виконавські вміння: неправильне фразування, неточне інтонування, маловиразний спів тощо; відсутність творчого натхнення та професійної стабільності.
FX	**35-59**	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – демонстрування музичного матеріалу з грубими помилками; низький рівень вокально-технічних можливостей: відсутність опори співацького звуку, неправильно побудовані вокальні фрази, неякісні інтонування та дикція тощо; відсутність працелюбства, творчого натхнення та професійної стабільності; повторне складання можливе за умови належного самостійного доопрацювання.
F	**1-34**	**Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу** – низький рівень вокально-технічних та виконавських можливостей, що вимагає повторного

		вивчення навчальної дисципліни.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Назва змістового модуля	Змістовий модуль 1. Формування вокально технічних навичок			Змістовий модуль 2. Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення		
Кількість балів за модуль	279			273		
Теми	1	2	3	4	5	6
Години	2	8	9	6	4	8
Теми змістових модулів (лабораторні заняття) – 407 б.	Голосовий апарат як система (10+1)*2 = 22 б.	Процес звукоутворення. Формування основ співацького дихання. Опора співацького дихання і звуку. Поняття співацької позиції. Роль резонування в процесі фонації (10+1)*8 = 88 б.	Формування навичок вокального звуковедення, роботи артикуляційного апарату. Вокальний слух. Професійний режим співака (10+1)*9 = 99 б.	Класифікація співацьких голосів. Діапазон голосу та його регістри. Формування навичок кантиленного співу (10+1)*6 = 66 б.	Поняття імпедансу у вокальній педагогіці (10+1)*4 = 44 б.	Закріплення вокально-виконавських та викладацьких умінь (10+1)*8 = 88 б.
Самостійна робота – 95 б.	5*2= 10 б.	5*3= 15 б.	5*4= 20 б.	5*3= 15 б.	5*3= 15 б.	5*4= 20 б.
Види поточного контролю – 50 б.	Модульна контрольна робота (прослуховування) – 25 б.			Модульна контрольна робота (прослуховування) – 25 б.		
Підсумковий контроль				-		
Усього	279			273		

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. К. : Музична Україна, 1971. 90 с. – Електронна база кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2).
2. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 3 примірники).
3. Оганезова-Григоренко О. В. Теорія і практика формування професійного менталітету вокалістів у процесі фахової підготовки : [монографія]. Одеса : Астропринт, 2011. 128 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2;

1 примірник).
4. Словник-довідник співака : Навчальний посібник [Інформаційно-довідкове видання]. Уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, видання друге. Умань : РВЦ «Софія», 2015. 108 с. – Електронна база кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2).
5. Хоменко А. Б. Постановка голосу : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. і вчителів музики шкіл різного типу. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 128 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 1 примірник).
6. Юцевич Ю. Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с. 77 нотних прикладів та малюнків. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 10 примірників).
7. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: Навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. К. : ІЗМН, 1998. 160 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 1 примірник).

Додаткові:

1. Антонюк В. Г. Постановка голосу. Навчальний посібник для студентів вищих музичних навчальних закладів. К.: Українська ідея, 2000. 68 с.
2. Голос людини та вокальна робота з ним : [монографія] / [Г. Є. Стасько, О. Д. Шуляр, М. Ю. Сливоцький, М. П. Стефанюк, О. Р. Молодій, М. В. Попелюк, І. І. Жеребецька]. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2010. 336 с.
3. Детский голос [Текст] : эксперимент. исслед. : монография / под ред. В. Н. Шацкой ; Акад. пед. наук РСФСР. Москва : Педагогика, 1970. 231 с. : ил., рис.
4. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики. М.: Музыка, 1968. 675 с.
5. Дорошок В. Д. Сливацький М. Ю. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики. Івано-Франківськ, 2007.
6. Овчаренко О. А. Основи вокальної методики : наук.-метод. посіб. Криворіз. держ. пед. ун-т. Кривий Ріг : Вид. дім, 2006. 116 с.

9. Додаткові ресурси

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : Підручник. К.: ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с. – Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk722654.pdf
2. Зарицька А. А. Емоційність як основа професійної компетентності майбутнього співака-вокаліста. Збірник наукових праць. Випуск LXXIV. Том 3. 2016. С. 30-33. – Режим доступу:

http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_74/part_3/8.pdf
3. Козаченко А. Особливості виконання романсу М. Глінки «Я помню чудное мгновенье» в інтерпретаційних версіях Сергія Лемешева та Сергія Бортника. Сучасність. С. 90-94. – Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27662/12-Kozachenko.pdf?sequence=1
4. Морозов В. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. ИП РАН, МГК им. П. И. Чайковского, Центр «Искусство и наука». М., 2002. 496 с, илл. – Режим доступу: https://studfiles.net/preview/5638738/
5. Соловйов В. А. Специфіка музичної інтерпретації: технологічний підхід. Молодий вчений. № 4.2 (44.2). Квітень, 2017 р. С. 83-88. – Режим доступу: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.2/18.pdf